

5 SEGLES de Música a l'Eliana

7a. Edició. Octubre 2011 - juny 2012

Direcció artística. Vicent Roncero

Concert d'octubre. Dissabte 29 a les 20 hores

Títol: “La guitarra espanyola 1500-1900. Quatre-cents anys d’història.”

Intèrprets: José Miguel Moreno

Obres de: D. Pisador (S. XVI), C. de Sermisy - M. de Fuenllana (S.XVI), D. Ortiz (ca. 1510 - ca 1570), L. de Narváez (S. XVI), A. Mudarra (1510 - 1580), Antonio Martín y Coll (S. XVII-XVIII), Gaspar Sanz (1640-ca. 1710), Francisco Tárrega (1852-1909), Fernando Sor (1778-1839).

Lloc: església de la Mare de Déu del Carme

Comentari: José Miguel Moreno va nèixer a Madrid. Durant el seu període de formació va guanyar, entre altres, el primer premi en l’ “Incontri Chitarristici” a Gargnano (Itàlia, 1977). S'ha especialitzat en la interpretació històrica i posseeix un repertori molt ampli (des del S. XVI fins a principis del S. XX) el qual interpreta amb instruments d'època: la viola de mà o *vihuela*, la guitarra renaixentista i la barroca, el llaüt renaixentista i el barroc, la tiorba i la guitarra clàssico-romàntica, tots ells originals o còpies fidedignes. En aquest camp, és unànimement reconegut com un dels majors especialistes de l'actualitat. Ha actuat en els festivals i centres musicals més importants d'Europa, Austràlia, Àsia i Amèrica. Durant anys ha col·laborat regularment amb Teresa Berganza, Hespèrion XX... En 1990 va fundar l'Ensemble “La Romanesca” i en 1999 el conjunt “Orphénica Lyra”. La seua labor pedagògica l'ha desenvolupada des de 1980, com a professor convidat d'universitats, conservatoris i

cursos a Europa, Amèrica i Àsia. També ha estat durant 3 anys Catedràtic del Conservatori Superior de Madrid.

Ha gravat per a Philipps, EMI, GLOSSA, Deutsche Harmonia Mundi i Astrée.

Concert de gener. Dissabte 28 a les 20 hores

Títol: “Les variacions Goldberg”

Lloc: Casa de la Música

Intèrprets: Bartomeu Jaume (Piano). Antoni Ferrer (Poeta)

Obres de: Johann Sebastian Bach (1685-1750), Antoni Ferrer (1943)

Lloc: Casa de la Música

Comentari: Acostumar-se a Bach: ¿pot algú avesar-se als seus jocs i variacions, que són, més que ornament –que també-, minuciosa estratègia d’exploració de l’efímer, d’allò que passa i transcorre sense remei i que, tanmateix, voldríem ancorat en l’etern? ¿Pot algú habitar-se sense enlluernament als seus inacabables estrats, ara de transparència, suava de gojosa o trista però sempre contundent topada amb la matèria mateixa de la vida?

I una vegada tastat, ¿pot algú deixar d’estremir-se davant la seua –i nostra- permanent recerca de la “profunda eternitat” que l’alegria més efímera reclama?

I tanmateix, tractar d’acostumar-se a Bach és esmolar el gust per avesar-se a l’agredolç potser més substancial de la vida: el de comprendre i acceptar que és en el joc irreparablement fugisser, en la fruïció i drama d’allò transitori, on està l’etern.

Perquè no som déus, eterns i immortals. Som hòmens efímers que, tot i això, portem a dins un desig –una espurna- d’eternitat. Per això, sentir Bach –i sentir-lo més enllà de la mestria i perfecció tècnica de la seua música, però no sense elles; i més ençà de la seua religiositat contemplativa, però sense deixar d’intuir-la com a horitzó últim-, per això sentir Bach així és sentir-se i saber-se acceptat dins la pàtria vital d’un sentit, si més no, penúltim. És trobar-se amb el regal de la fórmula alquímica –exacta i abstracta, però densa i preciosa com la vida- d’aquesta confiança bàsica que ens fa humans.

J. S. Bach i F. de Quevedo es donarien la mà: “Sólo lo fugitivo permanece y dura”.

Antoni Ferrer

Concert de febrer. Dissabte 25 a les 20 hores

Títol: “Déjame respirar...”

Obres de: Música barroca vocal i instrumental de l’àrea valenciano-catalana i d’àmbit hispànic. Composicions (tons, villancets, cantades, fantasies, ...) de Joan Bta. Cabanilles, A. Teodoro Ortells, Pere Rabassa, Bartolomé de Selma i Salaverde, Emmanuel Gònima, ... interpretats amb una soprano, tres instruments melòdics i baix continu.

Intèrprets: “Harmonia del Parnàs”. Marian Rosa Montagut (directora).

Lloc: església de la Mare de Déu del Carme

Comentari: Membre fundador de l’Associació GEMA (Grups Espanyols de Música Antiga), “Harmonia del Parnàs” interpreta obres anteriors al 1800 amb instruments i

critèris històrics, respectant les particularitats estètiques i teòriques de cada lloc i període concret. El seu repertori, escollit a partir de la recerca musicològica de fonts musicals i documentals d'arxius i biblioteques de tot el món, recull diferents gèneres i autors hispànics dels segles XV al XVIII, essent les seues interpretacions el resultat d'un estudiat exercici d'equilibri entre la musicologia històrica i la creativitat musical.

"Harmonia del Parnàs" ha estat convidada per importants festivals, institucions i auditoris com, entre altres; el Festival Internacional de Música Sacra de Tortosa, el Festival Internacional de Música Antiga i Barroca de Peníscola, l'Auditori i el Palau de Congressos de Castelló, el Cicle de Música Sacra del Desert de les Palmes de Benicàssim, la Institució "Milà i Fontanals" (Barcelona) del Consell Superior d'Investigacions Científiques, el Cicle de Música Sacra "In excelsis" de Sagunt, la Universitat de València, el cicle "Música al Convent de les Agustines" de Dénia, el Festival Medieval d'Elx, la Biblioteca Nacional de Catalunya, el cicle "Cantate Mariæ" de la Diputació de Castelló, l'Octubre CCC (València), etc. "Harmonia del Parnàs" ha recuperat, interpretant per primera vegada en concert públic en temps moderns, més d'una dotzena de villancets i algunes obres litúrgiques de Josep Escorihuela (Morella –Castelló–, 1674; Tortosa –Tarragona–, 1743), una considerable i representativa mostra de la producció castellana i llatina de José Pradas Gallén (Villahermosa del Río –Castelló–, 1689-1757), així com un nombre significatiu de composicions de Pere Rabassa (Barcelona, 1683; Sevilla, 1767), entre les quals cal destacar, per la seua magnitud, el Rèquiem "per a exèquies reials", escrit per a 8 veus i orquestra. Entre els últims treballs de recuperació de patrimoni musical hispànic d'"Harmonia del Parnàs", destaca la seua interpretació per primera vegada en concert públic en temps moderns, de l'òpera de Manuel Ferreira "El mayor triunfo de la mayor guerra" en el marc del XV Festival Internacional de Música Antiga i Barroca de Peníscola (agost 2010). Els enregistraments d'"Harmonia del Parnàs" recullen part de l'esmentat repertori en treballs com "Arda el Ayre" (La mà de Guido, 2005), "Rèquiem" (La mà de Guido, 2006 o el monogràfic de José Pradas Gallén "La tierra llora afligida", editat en la col·lecció discogràfica "Patrimoni Musical

Valencià” de la Generalitat Valenciana (2008) i nominat als PREMIS DE LA MÚSICA 2008 en la secció de “Millor Intèrpret de Música Clàssica”. Des d’abril de 2009, òHarmonia del Parnàs” realitza un treball conjunt amb el Centre d’Investigació i Difusió Musical TEMPUS (València), amb el qual ha creat un nou segell discogràfic propi (TEMPUS) per a editar futurs treballs, essent el primer d’ells el CD “Salve Regina” el qual ofereix els resultats de les últimes recerques musicològiques d’aquest centre.

Marian Rosa Montagut és la directora d’aquesta agrupació creada en 2003.

Concert de març. Dissabte 31 de març. 20 hores

Títol: “Concert desconcertant”

Intèrprets: Orquesta de Cambra de l’Empordà

Obres de: Astor Piazzolla (1921-1992), Johannes Brahms (1833-1897), Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791), Leroy Anderson (1908-1975), Nicola Piovani (1946), Johann Strauss (1825-1899), Leonard Bernstein (1918-1990).

Lloc: Centre Sociocultural

Comentari: L’Orquestra de Cambra de l’Empordà (OCE) presenta un nou i insòlit treball en clau d’humor.

El Concert Desconcertant us proposa una vetllada musical en la línia de qualitat d’interpretació d’uns músics ja consagrats tant en el repertori clàssic com en el contemporani, però aquesta vegada donant un pas més enllà, amb la intenció de fer somriure al públic assistent amb accions dinàmiques, plenes de comicitat, però sense perdre mai l’alt nivell musical obtingut després de 21 anys d’actuacions.

L'OCE proposa un humor surrealista fill de l'Empordà, on va néixer Salvador Dalí, el qual, seguint la seua empremta, es recolza en el respecte als cànons clàssics de l'art i afegeix un plus de força i creativitat innovadora en la presentació de les seves obres.

Avantguardista però dolça, música de tots els temps amb humor contemporani i qualitat musical, al servei de tenir l'espectador amb un gran somriure durant tot el concert.

Basant-se en una senzilla trama en la qual els músics de l'orquestra es rebel·len en contra del seu director i la posterior venjança d'aquest, van succeint-se divertides situacions que provoquen el somriure de l'espectador, sense fer nosa a la interpretació dels músics, ni a la correcta audició del concert.

Veurem històries d'amor, rivalitats i divertides situacions típiques d'una orquestra que, després de 2600 concerts, s'ha tornat com una gran família.

Esperem que gaudiu amb aquesta nova proposta que no intenta inventar res, però que difícilment podria portar a terme cap altra formació amb 14 músics.

Concert d'abril. Dissabte 28 a les 20 hores

Títol: Simfonia de Cambra, Pierrot Lunaire Op. 21 (1912). La segona escola de Viena

Intèrprets: Nomos Ensemble. Joana Thomé (mezzosoprano), María Bernat (flauta), Bruno Vidal (violí), Ausiàs Garrigós (Clarinet), José Enrique Bouché (Cello), Juan Carlos Cornelles (piano), Carlos Amat (director)

Obres de: Arnold Schönberg (1895-1971)

Lloc: Casa de la Música

Comentari: *Pierrot Lunaire*, Op. 21 de A. Schoenberg, complix 100 anys en 2012 i encara, per a molta gent, suposa un repte escoltar-lo, especialment en països estranys a la parla alemanya.

Pierrot Lunaire és una obra plena de contradiccions: els instrumentistes, per exemple, són solistes i part de l'orquestra a l'hora; *Pierrot* és heroi i babau, actua en un drama, el qual és també una peça de concert, fa paréixer el *cabaret* como un art elevat i viceversa; utilitza cançons que són també discursos; el seu rol masculí és cantat per una dona que alterna entre la primera i la tercera persones.

No obstant això, una de les majors contradiccions que ens aporta la tradició, és que aquesta música, tan compenetrada amb el text en el qual es basa, una selecció de 21 poemes del cicle del mateix nom, d'Albert Giraud (per cert, originals en francès), està cantada en alemany, per la qual cosa, el verdader sentit, la relació íntima entre música i text, només la poden percebre en la seua totalitat, els oients de parla germànica.

Sent que el tracte que Schoenberg fa de la veu, entre altres motius, convertix aquesta obra en una referència històrica en la composició musical del s. XX, aquesta posada en escena, busca oferir al públic de parla hispana, una versió musicalment fidel cantada en castellà, de manera que l'audiència pugui sentir i percebre el missatge de la peça en la seua totalitat, de la mateixa manera que ho va fer el públic vienés fa cent anys.

De la traducció de l'alemany al castellà del text del *Pierrot*, s'encarrega Antonio Gómez Schneekloth, autor de la traducció dels set volums d'escrits sobre música de Theodor Adorno, publicats recentment per Akal.

El concert es completa amb una primera part en què escoltarem la Simfonia de Cambra, op. 9, en la transcripció del seu deixeble Anton Webern, feta per a una formació similar a la del *Pierrot*. Generalment concebuda com una obra de transició, que mostra les profundes connexions amb el passat al mateix temps que les ambicions de Schoenberg cap a un estil futur, aquesta peça porta la tonalitat tradicional als seus límits amb un marcat caràcter expressionista, per la qual cosa constitueix un excel·lent aperitiu del *Pierrot* que s'escoltarà en la segona part.

Concert de cloenda. Dissabte 2 de juny a les 20 Hores

Títol: STABAT MATER de Giovanni Pergolesi (1710-1736)

Intèrprets: Collegium instrumentale (Orquestra). Julia Farrés, soprano.
Minerva Moliner, mezzosoprano. Alexis Calvo (director)

Obres de: Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Lloc: església de la Mare de Déu del Carme

Comentari: "Pergolesi va viure només 26 anys, però tan curt període de temps li va permetre deixar per a la posteritat dues obres mestres: La Serva Padrona, un *intermezzo* còmic de caràcter profà i el Stabat Mater, convertit en el Stabat Mater per antonomàsia, el més conegut, interpretat i admirat de tots. L'obra es va estrenar en 1736 i va ser objecte de centenars de còpies manuscrites que es van difondre per tota Europa en nombroses traduccions i adaptacions, convertint-la en l'obra amb més edicions del segle XVIII. El propi J. S. Bach (1685-1750) va fer una paròdia de la peça, respectant la música però canviant la lletra a l'alemany per la del salm 51. La vigència de l'obra la dona el fet que el compositor va saber sentir i comunicar, el fet religiós de la mare de Crist contemplant al seu fill mort en la creu amb sentiments i emocions humanes."